

Kas arst on sündinud juht ja õpetaja?

Rille Pihlak – Eesti Nooremarstide Ühendus

Rille Pihlak

Euroopa arste ja nooremarste ühendavad erialaliidud on viimasel ajal väljendanud muret juhtimise koondumise üle tervishoiusektoris arstide käest ametnike kätte. Eelkõige peljatakse olukorra tekkimist, kus nii patsiendi ravi kui ka meditsiini edasised suunad sõltuvad puhtalt majanduslikest, mitte raviotsustest. Uuringute põhjal aitab arstide osalus meditsiini juhtimises selliste olukordade tekke tõenäosust vähendada ning sellest tulenevalt on hakatud järjest rohkem rääkima arstidele juhtimisoskuste õpetamisest kui arstiõppe juurde kuuluvast vajalikust osast.

Euroopa nooremarstide seas korraldati 2015. aasta kevadel küsitlus, millele vastanud leidsid üksmeelselt, et residentuuris peaks olema ka juhtimiskoolitused. Praegu on need diplomijärgse õppe kohustuslik osa neljas Euroopa riigis: Rootsis, Norras, Soomes ja Ungaris. Käsitletakse teemasid tervishoidu puudutavast õigusest ning tervishoiu rahastamisest ajaplaneerimise, meeskonnatöö ja suhtlemisõpetuseni välja. Tegemist ei ole osakonna- või haigla juhtide koolitamisega, vaid tavapärase juhtimisteadmiste jagamisega arstidele, kes puutuvad oma igapäevatoos kokku juhtimisoskusi nõudvate olukordadega. Heaks näiteks sobib ravimeeskonna – arsti, õe ja hooldaja – töö koordineerimine või osakondade töö koordineerimine kriisiolukorras. Ka osakondades ette tulev igapäevane haldus- ja arendustegevus nõuab juhtimisoskusi.

Lisaks juhtimisteadmistele on arsti igapäevatoos vajalik ka õpetamisoskus. Eesti Nooremarstide Ühendus (ENÜ) on korraldanud Eesti arstitudengite ja residentide seas küsitlusi, mille alusel võib väita, et kvaliteetne õpetamine ning juhendamine on Eesti haiglates murekoht. ENÜ on olukorra parandamiseks alustanud õpetamiskoolitustega, kuid ühenduse arvates peaks sellised koolitused olema nii diplomijärgse kui ka nn lukestva õppe osa.

Selles ajakirjanumbris on pikemalt kirjutatud viimasest nooremarstide küsitlusest, kust selgus, et Eesti meditsiinisüsteemi kitsaskohad seisnevad ka töökorralduses, -jaotuses ja kollegiaalsetes suhetes. On selge, et nende lahendamisele võiks juhtimisoskuste parem kättesaadavus tublisti kaasa aidata. Ehk peitubki siin võti, kuidas hoida noori arste Eestis, kui pakume neile arenguvõimalusi ka erialaväliste ja üldoskuste, näiteks juhtimisoskuste arendamiseks. Ka panustamine arendustöösse suureneb, kui lisandub sellekohast pädevust.

Meie arstikond on arvuliselt väike ja töökoormus suur. Erialase töö kõrvalt on õpetamise või juhtimis- ja arendustegevusse panustamine lisakoormus, mida paljud ei soovi või ei jõua kanda. Juhtimispädevuse loomise kaudu tekitame arstkonnas enam huvi osaleda tervishoiusektorit kujundavates aruteludes ja otsustusprotsessides.

Mitmetes teadusartiklites on viidatud sellele, et nii diplomi- kui ka eriarstiõppes ei piisa enam eriala- või kutseõppes, vaid järjest enam osutuvad hiljem tööle asudes vajalikuks mitmesugused sotsiaalsed ning majanduslikud oskused. Peame vaatama kaugemale n-ö traditsioonilisest meditsiiniõppesest ning selgitama välja oskused, mis on tarvilikud igale arstile, nagu on õpetamis-, juhtimis- ja suhtlemisoskus. Peame sõnastama puudujäägid, mida igapäevaselt tunnetame. Vaid nii saame olla kindlad, et see kompetentsus meie arstkonnani ka jõuab. Algas on tehtud: arstiteaduse õppekava sisaldab juba praegu kohustuslikuna tervishoiukorraldust, tulevases õppeaastast lisanduvad ka suhtlemisalased õppeained. Ka residentuuris ning lukestvas õppes peab jätkuma arstide mitmekülgne ja süsteemne koolitus, mis ei piirdu ainult meditsiiniliste õppesüklitega. See loob paremad eeldused noorte arstide panuse suurendamiseks Eesti meditsiinisüsteemi ka pisut teises perspektiivis ning loodetavasti aitaks parandada ravikvaliteeti tervikuna.